

AMALIA
HJELM
1846–1916

Vårvisa
för röst och piano
Spring Song
for voice and piano

Emenderad utgåva/Emended edition

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 737/Edition no. 737
2015
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-114-6

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Amalia Hjelm

Amalia Hjelm föddes 1846 i Grycksbo, ett pappersbruk strax utanför Falun. Hennes föräldrar var bruksägaren Johan Henric Munktell och hans maka Augusta (f. Eggertz), båda upplysta och mångsidigt begåvade personligheter. Paret fick nio barn, varav tre döttrar kom att ägna sig åt konstnärlig verksamhet. Förutom Amalia gällde detta hennes båda yngre systrar: Helena Munktell blev en framstående tonsättare och Emma (gift Sparre) valde bildkonstens bana. Fadern var en god pianist som under sin studietid i Uppsala hade umgåtts med namn som Erik Gustaf Geijer och Adolf Fredrik Lindblad.

När Amalia Hjelm var 15 år gammal, avled fadern. Modern tog över driften av bruket, men kunde ändå tillbringa långa perioder i Stockholm med sin stora barnaskara. I Stockholm tog Amalia lektioner i piano av Ludvig Norman och i sång av Fritz Arlberg. Kring 1870 studerade hon piano för Marie Louise Öberg.

1865, 19 år gammal, gifte hon sig i Stockholm med sjöofficeren August Hjelmstierna. Äktenskapet blev inte lyckligt och upplöstes efter några år. Som tonsättare framträdde hon under kortnamnet Amalia Hjelm, möjligen för att markera en viss självständighet gentemot den fru Hjelmstierna som hon annars skulle ha omtalats som.

Konturerna kring Amalia Hjelms levnad som vuxen är mycket vaga. Hon levde under många år utomlands, i Cannes och i Schweiz, något som familjeförmögenheten medgav. Enligt uppgift arbetade hon som pianist och pianopedagog, komponerade musik samt skrev skönlitterära verk. Under de oroligheter som förebådade första världskriget flyttade hon tillbaka till Sverige och Stockholm, där hon avled 1916. En minnesteckning meddelar att hon ”genom sin originella och spirituella personlighet gjort sig synnerligen omtyckt av en talrik vänkrets”.

Amalia Hjelms musikaliska produktion är inte stor, åtminstone av bevarade verk att döma. Och den är därtill begränsad till verk för röst och piano. Det speciella med Amalia Hjelms sånger är emellertid att hon genomgående tonsatte egna texter. I praktiken var hon alltså lika mycket författare som tonsättare. Hennes sånger pekar genom format och uttryck på att de är tänkta för privata sammanhang, inte scenen. Trots att hon till synes var en sparsam kompositör, fick hon likväl två sångsamlingar och tre enskilda sånger publicerade.

© *Gunnar Ternhag*

Om utgåvan

Levande Muskarvs emenderade utgåvor är redaktionellt genomsedda och korrigerade utgåvor av tidigare tryck med kommentarer rörande rättelser och ändringar införda i form av fotnoter. Justeringar av bågar, förtecken, accenter och artikulation som inte har medfört förändrad läsart har utförts utan kommentar.

Förlagan är utgiven utan förläggare.

På omslaget står: ”Vårvisa / Sång vid Piano / Ord och Musik / af / A. Hjelm”.

Amalia Hjelm

Amalia Hjelm was born in 1846 in Grycksbo, a paper mill town just outside of Falun. Her father was the mill owner and manager Johan Henric Munktell, and her mother was Augusta (née Eggertz), both enlightened and multi-talented individuals. The couple had nine children, of whom three daughters later devoted themselves to artistic endeavours. Besides Amalia Hjelm, her two younger sisters were engaged in the arts: Helena Munktell became a prominent composer, and Emma (married Sparre) chose the visual arts path. Their father was a good pianist and during his years in Uppsala he socialised in circles that included author Erik Gustaf Geijer and composer Adolf Fredrik Lindblad.

When Amalia was fifteen years old, her father died. Her mother then took over the operation of the paper mill, but also spent long periods of time in Stockholm with her large brood of children. In Stockholm Amalia took piano lessons from pedagogue and composer Ludvid Norman, as well as singing from baritone Fritz Arlberg. Sometime around 1870, she studied piano with Marie Louise Öberg.

In 1865 at the age of nineteen, she married the naval officer August Hjelmstierna in Stockholm. The marriage was an unhappy one and dissolved after a few years. As a composer, she went by the pen name Amalia Hjelm, possibly to indicate a certain independence in comparison to the title Mrs Hjelmstierna, the name she otherwise would have been known by.

The contours of Amalia Hjelm's adult life are rather vague. She lived abroad for several years, in Cannes and in Switzerland, something the family's wealth afforded her. She reportedly worked as a pianist and piano teacher, composed music, and also wrote literary works. During the unrest that heralded the First World War she moved back to Sweden and to Stockholm, where she died in 1916. Her obituary notes that 'through her original and witty personality, she made herself well liked by a number of circles of friends'.

Amalia Hjelm's musical productivity was not large, at least if one judges by the number of surviving works, which are limited to works for voice and piano. A special feature of Hjelm's songs is that she consistently set music to her own texts. In practice, she was as much a writer as she was a composer. The structures and expressiveness of her songs show that they were meant for private contexts, not the stage. Although she seemingly composed very little, she nevertheless published three individual songs and two song collections.

© *Gunnar Ternhag*

Trans. Jill Ann Johnson

About the edition

Levande Musikarv's (Swedish Musical Heritage's) emendated editions are editorially revised and corrected versions of previously printed material, with comments on the corrections and amendments inserted as footnotes. Adjustments to slurs, accidentals, accents and articulation marks that have not affected the reading have been made without comment.

Originally published without publisher.

Text on the front page: "Vårvisa / Sång vid Piano / Ord och Musik / af / A. Hjelm".